

централізованих і децентралізованих фондів є пріоритетним на даному етапі розвитку системи управління фінансами підприємств. Вказані недоліки системи державного фінансового контролю змушують замислитися над необхідністю реформування самої ідеології системи управління державними фінансами. Є нагальною потреба її перебудови, що звертає увагу на пошук та застосування прогресивних форм контролю та, відповідно, розробки нових стандартів і методичних підходів до їх реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Державний фінансовий контроль, ревізія та аудит: [Інтегрований навчально-атестаційний комплекс] / П.К.Германчук, І.Б.Стефанюк, Н.І.Рубан та ін.* — К.: НВП “АВТ”, 2004. — 424 с.
2. *Зайцев В.* Функціональне та організаційно-структурне забезпечення контрольно-ревізійної роботи і внутрішнього аудиту на державних підприємствах України / Володимир Зайцев // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. — 2006. — № 1. — С. 82—88.

УДК 658.562

Ю.Л. Труш, аспр.

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

В статті досліджено погляди як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, щодо сутності та змісту поняття якості продукції та запропоновано авторське визначення даного поняття.

Ключові слова: *якість, якість продукції, підприємство, конкурентоспроможність.*

Ринкові відносини господарювання, прагнення вітчизняних підприємств виходити на міжнародний ринок, вступ України до СОТ, все це передумови, які потребують постійного удосконалення якості продукції, а як наслідок обумовлюють актуальність обраної теми статті. Отже, якість продукції є актуальною темою в теперішній час.

В свою чергу потрібно відзначити, що поняття якості продукції як економічної категорії досліджувалось багатьма вітчизняними вченими, такими як, Золоткін В.М., Мошенський С.В., Олійник О.В., Швець В.Е., Огвоздін, та зарубіжними, серед яких Г.Тагуті та інші. Але незважаючи на суттєві здобутки у трактуванні даної категорії в економічній літературі продовжуються дослідження поняття “якість”, тому що існують розбіжності у поглядах вчених економістів, оскільки це поняття багатогранне і використовується в багатьох сферах суспільства.

У ринковій економіці поняття “якості” продукції має суттєве значення, насамперед, в частині харчової безпеки держави, а також посідає важливе місце в економіці країни вцілому, а це в свою чергу породжує інтерес науковців, до удосконалення та уточнення змісту цієї категорії. Причиною різноманітності тлумачення якості продукції є те, що кожний дослідник трактує дане поняття в залежності від предмету свого дослідження. Отже, основним завданням статті є теоретичне дослідження поняття якості продукції, на

3. *Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна” від 15.12.2005 р. № 3202-IV // Відомості Верховної Ради України. — Офіц. вид. — 2006. — № 14. — С. 117.*

4. *Лімська декларація керівних принципів контролю: [Електронний ресурс] // Законы Украины. — Режим доступу: <http://uazakon.com/document/tpart20/isx20804.htm>.*

5. *Піхоцький В.Ф.* Удосконалення і розвиток державного фінансового контролю та аудиту за надходженням коштів державного бюджету України та їх використанням / В.Ф.Піхоцький // Фінанси України. — 2007. — № 3. — С. 75—82.

6. *Стефанюк І.* Державний аудит як ефективна форма контролю суспільних фінансів і майна / І.Б. Стефанюк // Вісник КНТЕУ. — 2006. — № 5. — С. 22—30.

Надійшла до редколегії 15.02.09 р.

The views of home and foreign authors on essence and meaning of the quality concept are examined in this article.

Key words: *quality, quality of products, enterprise, competitions .*

основі розкриття різних думок, і виявлення суперечностей у їх поглядах та надання власного тлумачення даної категорії з економічної точки зору.

В сучасних умовах господарювання успішна діяльність підприємств багато в чому залежить від їх здатності виробляти і пропонувати на ринок якісну продукцію чи послуги та здатності задовольняти специфічні потреби покупців (замовників) і вимоги, що вони пред’являють до характеристик товарів та послуг. Тому головною задачею для підприємств є виробництво якісної продукції. У зв’язку з цим необхідно визначитися, що ж в економічній науці розуміється під “якістю продукції”.

Поняття “якість” пішло від латинського слова “*quamtec*” (властивість чи якість), але розвиток економічної думки різних країн, зумовив появу безлічі тлумачень поняття “якості продукції” як економічної категорії

Необхідно зазначити, що з розвитком науково-технічного прогресу поняття якості уточнювалося та змінювалося на протязі довгого часу.

По відношенню до формулювання поняття якості серед авторів немає єдиної думки. Поняття якості, як відповідність призначенню, було переважним в умовах планової економіки. Основне визначення якості було подано в ГОСТ 15467—79. Більшість вітчизняних авторів у своїх публікаціях орієнтувалися на визначення якості, відповідно до цього стандарту, чи пропонували свої формулювання, також ґрунтуючись на стандарті ГОСТ 15467—79. Ряд авторів, такі як В.М. Золо-

ткін,[2, с. 214] та А.В. Глічев,[1, с.478] пов'язують якість із споживчою вартістю, що виявляється в процесі використання продукції. У політичній економії корисність чи споживча вартість товару розуміється, як його здатність задовольняти потреби. Тому визначення якості як споживчу вартості варто трактувати, як здатність задовольняти потреби чи відповідність вимогам споживачів. Розуміння якості як відповідності потребам споживачів знайшло відображення в трьох версіях міжнародних стандартів ISO серії 9000, а також у формулюваннях ряду закордонних вчених з управління якістю. Ці формулювання в кінцевому результаті зводяться до наступного змісту поняття якості: “сукупність властивостей продукції, здатних задовольняти потреби споживачів”.

Г. Тагуті пов'язує якість з “втратами”, що суспільство несе з моменту випуску продукції. До втрат вчений відносить не тільки втрати, що несе підприємство, оплачуючи переробки чи брак, техобслуговування, простої через відмовлення устаткування та свої гарантійні зобов'язання, але й втрати споживача, пов'язані з не якісним товаром і його ненадійністю, що веде також до наступних втрат з боку виробника, викликаним зменшенням його частки на ринку [4, с. 687].

В.Е. Швець вважає, що технократичний погляд у відношенні якості продукції не охоплює економічні показники, показники ступеня задоволеності споживачів [5, с. 421]. Як він зазначає, у його визначенні увага концентрується на системі взаємин між виробником продукції і зацікавленими сторонами з приводу властивостей продукції. Тобто, автор акцентує свою увагу не тільки на задоволення потреб споживачів, але й на задоволення інтересів виробників продукції.

С.В. Мошенський, О.В. Олійник, вважають, що якість продукції — це сукупність властивостей продукції, що обумовлюють її здатність задовольнити певні потреби споживачів. Але дослідниками не було враховано, які саме потреби необхідно задовольнити, максимальні потреби, чи потреби мінімального характеру. На думку автора, потрібно зазначити, що потреби залежать від самого споживача, та його купівельної спроможності.[6, с. 704]

З усього вище зазначеного, можна зробити наступний висновок: на даний час під якістю продукції варто розуміти не просто наявність у товарі тих чи інших властивостей, що забезпечують йому відмінне виконання покладених на нього функцій, а й присутність у товарі тих властивостей і характеристик, що сприяють максимальному задоволенню потреб і запитів споживачів. Отже, ґрунтуючись на зроблених авторами висновків, можна дати наступне визначення “якості продукції”.

Якість продукції — це сукупність технічних властивостей і характеристик продукції, що в повному обсязі задовольняють вимоги споживачів, відповідають всім їх потребам, які покушці бажають отримати, враховуючи фактор — купівельної спроможності, власну безпеку здоров'я та зменшення екологічної небезпеки.

Запропоноване визначення “якості продукції” передбачає ту обставину, що кожен об'єкт має якість. Рівень якості об'єкта залежить від ступеня реалізації в ньому тих чи інших характеристик, що забезпечують задоволення визначених потреб. Дане визначення якості продукції відрізняється від деяких існуючих визначень, у тому числі й від визначень в стандартах ISO 9000, тим, що дозволяє враховувати здатність про-

дукції задовольняти потреби споживачів як рівень якості, а не як сутність якості, про що говорив В.Ю. Огвоздін [5, с.464].

Висновки. Підсумовуючи необхідно зазначити, що визначення поняття “якості” надзвичайно велика кількість, але одного, чіткого трактування поняття не існує. Це стосується не лише українських, а й іноземних науковців. Поняття “якості” постійно змінюється тому, що залежить від розвитку науково-технічного прогресу, а отже виникають нові доповнення до поняття, удосконалення, що породжують розвиток нових проблем та питань пов'язаних з нею.

Отже, на даний час під якістю продукції варто розуміти не просто наявність у товарі тих чи інших властивостей, що забезпечують йому відмінне виконання покладених на нього функцій, а й присутність у товарі тих властивостей і характеристик, що сприяють максимальному задоволенню потреб і запитів споживачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глічев А.В. Основы управления качеством. — М.: Издательство АМИ, 1998. — 478 с.
2. Затолокин В.М. Методы анализа качества продукции. — М.: Финансы и статистика, 1985. — 214 с.
3. Огвоздин В.Ю. Управление качеством. Основы теории и практики: Учебное пособие. — М.: Издательство “Дело и сервис”, 1999 — 160 с.
4. Аристотель. Сочинения: В 4 т., Т. 2. / Ред. и авт. предислов. З.Н. Микеладзе. — М.: Мысль, 1978. — 687 с.
5. Управление качеством продукции. Справочник. — М.: Издательство стандартов, 1985. — 464 с.
6. Економічний аналіз. Підр. для студентів економічних спеціальностей ВНЗ. — Житомир ПП “Рута”, 2007, 704 с.

Надійшла до редколегії 02.02.09 р.